

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XI.

V Celovcu, 30. septembra 1892.

Štev. 27.

Potreba slovenske dijaške kuhinje v Celovcu.

Malo prijetni so bili časi, ko smo Slovenci imeli še večidel tujo gospodo v deželi, tuje uradnike, odvetnike, zdravnike, pisarje, davkarje itd. Ti gospodje so dostikrat komaj za silo znali naš jezik govoriti, pisati po slovensko pa niso znali in se tudi niso marali učiti. Radi so bili tudi osorni in trdi z našim ljudstvom, za naše narodne pravice pa niso imeli srca, največkrat so jim le hudo nasprotovali. Naravno je tedaj, da si slovensko ljudstvo želi po pisarnah slovenskih gospodov. Pa ne samo za složnost ljudstva in lahkoto javnega občevarja je to potrebno, ampak tudi za obstanek celega naroda. Kajti vsaki narod mora imeti potrebno število omikanih ljudij, ki ga vodijo, poučujejo, branijo in k napredku napeljujejo. Ako pa hočemo imeti dovolj slovenskih gospodov, moramo zadostno število svojih sinov v srednje in višje šole pošiljati. Šolske duri so tudi nam odprte, pa zapira nam jih revščina. Naši kmetovalci, jedro našega naroda, so navadno le bolj revni in z bremenom preobloženi, tako da si mora kmet pri ustih pritrgati, ako hoče kakega sina v šolah vzdrževati. To so spoznali rodoljubi v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Celju ter v teh mestih ustanovili dijaške kuhinje. Vsako leto nabirajo darove po vsej deželi, in s temi denarji se nakupijo jestvine, da se revnim študentom ali dijakom zastonj napravi južina (kosilo) in morda še nekoliko večerje. Za stanovanje in druge potrebščine poskrbi potem oče sam, ker to že ne stane toliko, in tako je tudi menj premožnemu kmetu mogoče, svojega sina v latinske šole poslati.

Če so pa to že na Kranjskem in Štajerskem za potrebno spoznali, koliko bolj potrebno je še le za nas koroške Slovence! V tem oziru smo Korošci zaostali za vsemi drugimi Slovenci. Na vseh štirih srednjih šolah v deželi je okoli 1000 učencev, med temi pa je komaj kakih 100 Slovencev, komaj deseti del namesto tretjine! Po številu prebivalstva bi morali koroški Slovenci nad 300 učencev imeti na latinskih šolah in na realci. Naša beda in zapuščenost se še bolj osvetljuje, ako se primerjamo s kranjskimi Nemci. Na Kranjskem je samo 30.000 Nemcev, in imajo 400 učencev v

srednjih šolah; ker je nas 120.000, morali bi štirikrat toliko, tedaj 1600 srednješolcev imeti, pa jih imamo komaj šestnajsti del. In to žalostno stanje je še zdaj, ko se je vendar že nekaj slovenskih mladeničev sprejelo v Marijanišče. Da lezemo koroški Slovenci zmirom bolj navzdol, v nič, to vejo starejši ljudje, ki se spominjajo, da je bilo na Celovški gimnaziji včasih nad sto Slovencev, zdaj jih je komaj 50 do 60. Še bolj obupen je pogled na visoke šole. Na Dunaju zdaj ne študira noben koroški Slovenec; kar jih je v Gradcu, se bodo tudi lahko na prste ene roke našeli! Slovenski gospod posvetnega stanu bi pri nas kmalu postal bela vrana, ko bi nam Kranjci in Štajerci nekoliko ne pomagali; od tam še včasih dobimo kakega slovenskega uradnika, da se naše ljudstvo z njim pogovoriti zamore. Pa to se le slučajno prigodi, sicer pa Kranjci in Štajerci svoje študirane ljudi sami potrebujejo, saj morajo še mnogo tujih uradnikov prenašati, ker domačih primanjkuje, posebno pri politični upravi (okrajnih glavarstvih). Pri takih razmerah se ni čuditi, da imamo Korošci tako malo svojih slovensko-koroških ljudij v cesarskih pisarnah in javnih službah. Zadovoljni bi bili tudi s Kranjci in Štajerci, pa tudi teh nam ne dajo. Pri javnem prometu smo skoraj da izključeni. Na Celovški pošti, ki ima vendar tudi s Slovenci dosti opraviti, ni slovenskega uradnika, ki bi tudi znal občevariti s Slovenci v njihovem jeziku. Ravno tako žalosten je pogled na učiteljski naraščaj. Prav pičlo je število slovenskih učiteljev in prav malo slovenskih mladeničev se za ta stan v Celovški učiteljski izobraževalnici pripravlja. Ko bi si mi prav priborili slovenske ljudske šole, znamo doživeti, da se nam bo reklo: „Kako bomo napravili slovenske šole, ko slovenskih učiteljev ni?“ Poleg škode želi bomo še posmeh naših nasprotnikov.

Ali bomo tedaj vse tako pustili, kakor je? Ali se ne bomo ganili, da si pomagamo? Sramota bi bila za nas, ko bi še dalje roke križem držali in gledali, kako se naš rod na Koroškem v grob pogrezuje. Skrajni čas je, da se zdramimo, in prvo delo, ki nas zdaj čaka, je ustanovitev dijaške kuhinje v Celovcu.

Ugovarjalo se bo morda: „Saj imamo Marijanišče! Zakaj smo pa za Marijanišče toliko dali? Tam se naj skrbi za slovenske dijake, tam se morajo sprejemati!“ Toda ta ugovor nič ne velja.

Marijanišče je ustanovljeno le za duhovni naraščaj. Prav je, potrebno in hvale vredno, da se skrbi za duhovski naraščaj. Mi pa potrebujemo tudi slovenskih sodnikov, komisarjev, glavarjev, davkarjev, brzojavnih in železniških uradnikov, zdravnikov, živinozdravnikov, notarjev, odvetnikov itd. Za naraščaj pri teh stanovih pa Marijanišče ne skrbi, toraj moramo sami skrbeti. Še za duhovski naraščaj nam Marijanišče ne bo zadostovalo, ako se bo v njega sprejemalo tako pičlo število slovenskih gojencev, kakor se je to letos dogodilo. Ako mi osnujemo dijaško kuhinjo, potem se bo lahko lepo število slovenskih mladeničev šolalo z nič večimi stroški, kakor se na pr. v Marijanišču od njih tirja, le s tem razločkom, da pri sprejemu v dijaško kuhinjo ne bo treba toliko mledovanja. Če vsled dijaške kuhinje stroški za dijake ne bodo presegali 5 do 6 gld. na mesec, potem se bo oglasilo mnogo kmetov, ki bodo pri volji, svoje sinove dati v latinske šole. Vse daljše dokazovanje o potrebi slovenske dijaške kuhinje v Celovcu se nam odveč zdi. Žalostnih skušenj imamo na vseh straneh dovolj.

Pozivljamo in prosimo toraj vse koroške rodoljube, naj za to misel prijateljev pridobiti skušajo. Brez žrtve se ve da ne bo šlo; kakor pri mnogih drugih prilikah, bomo morali pač tudi tukaj v žep seči po goldinar ali pa petak. Narodnemu davku se itak ne izognemo, pa na boljši način se nikjer ne bo porabil, kakor pri dijaški kuhinji. Celovški rodoljubi pa imajo še posebno nalogo in dolžnost, da kmalo skličejo posvetovalni shod rodoljubov ter potem ustanovijo potrebno društvo, kakoršno imajo na Štajerskem in Kranjskem. Podali smo svojim rojakom že več nasvetov, ki se do zdaj še niso izvršili; o današnjem nasvetu pa upamo, da ne bo ostal glas upijočega v puščavi.

Dopisi prijateljev.

Iz Dholice. (Prehude šolske kazni.) Proti naši učiteljici in proti učitelju Dünhoferju imamo to pritožbo, da otroke pogosto zapirata do poznega večera, da v mraku že komaj domov najdejo, ker je zdaj že kratek dan. Bojimo se, kaj bo po zimi, če bodo otroci v temni noči po mrazu in snegu domov tavalili. Nam se zdi, da bi bila za otroka,

Molzna krava.

(Dalje.)

„A kako je z mlekarstvom?“ upraša g. učitelj; „pri nas si zasluži živinorejec največ novcev, ako prodaja sveže mleko, ker smo blizu Ljubljane in ker se nahaja v okolici precej tovarov.“

„Prav imate gospod učitelj. V naših krajih donaša mleko zares precejšnjih dohodkov, ali donasalo bi še več, da posestnik mlade telice pravilno vzreja in da molzne krave tečno krmi ter umno gléšta.“

„Po običnem računu mora sesati tele vsaj 6 tednov. Če pa ostane dalje časa pod vimenom, razvije se tem lepše. Naši gospodarji odstavlajo večinoma, ko je dovršilo tele 4 tedne, ne oziraje se na to, v kako svrhu se bo rabilo pozneje. Ako je hočemo prodati mesarju, takrat naj sesa samo 4 tedne; kajti za mleko se more več skupiti, kakor se priredi pri teletu. Tudi one telice, iz katerih hočemo vzrediti vrlo dobre molzne krave, naj bi sesale samo 4 tedne. Izkušnje namreč uče, da postanejo kasneje bolj mlekarice, kot one telice, ki so dolgo sesale ter so se pri vimeni preveč odebile. Ker pa nam je skrbeti, da dobimo zraven mleka tudi izvrsten naraščaj, vsled tega naj sesajo telice 6 tednov. Za plemo namenjeni junčki naj ostanejo 8 tednov pod vimenom, ker materino mleko jim podeli zdravje in moč. Če se tele prezgodaj odstavi, hujša in slabi ter izgubi „mlečno meso“. Naš posestnik misli sicer, da mora tele po odstavi shujšati. To mnenje pa je krivo. — Prve 4 tedne se mora nasesati tele do sitega

pod vimenom. Vendar mu je dajati že s 3 (tremi) tedni nekoliko najfinejšega sena ali otave, kasneje pa tudi sproti kuhanega ali razdrobljenega ovsa ter posnetega mleka. Na ta način privajamo tele navadni klaji in ono se nauči igrati jesti. Teleta moramo le polagoma odstavljati. Deset dni pred odvade puščamo jih samo dvakrat na dan k vimeni, a zadnjih pet dni le enkrat. Nekoliko pred odstavo izmolzemo eden, kasneje dva ali celo tri siske. Ker se torej tele do sitega ne napije, prisiljeno je uživati več sena in ovsa. Ko je počelo jesti, navaditi je moramo tudi pijači in sicer na ta način, da mu ponudimo pred sesanjem nekoliko sladkega, mlačnega mleka, kteremu smo prilili enmalo mlačne vode. Po odstavi privadi se namreč tele najtežje pijači, na mrzlo vodo je moramo naučiti še-le po odvadi. Pri tako uravnani odstavi, ne izgubi tele mlečnega mesa, niti ne shujša, ampak se lepo razvija in tudi zdravo ostane. Razun tega pa tudi krava ne trpi škode ter daje obilno mleka.“

„Pijmo, pijmo! čisto smo pozabili na pijačo,“ oglasi se hišni gospodar.

„Pa res“, doda Peter; „Francetu se je že skoraj jezik prisušil od samega govorjenja, ako Bog dá.“ Čaše zapojó.

Na to se oglasi sosed Starič izza peči, rekoč: „To je bilo krasno. Kako pa se ravna s kravo in teletom po odstavi?“

„Vse bi rad znal“, menijo župnik. „Zdaj bom pa jaz povedal, kako naj se ravna s kravo po odstavi teleta, da se gospod živinozdravnik malo odpočije. Kaj ne da smem? Ako bi zavezil, pa me samo opomnite,“ rečejo obrnjeni proti g. Dolinarju.

„Prosim.“

„Krava je potem“, pričnejo gospod župnik, „ko so ji vzeli mladiča, nekako žalostna in tudi hudomušna. Ona pogosto muka, renči, ozira se po teletu, ako bi ga mogoče opazila v kakem kotu. Samica takorekoč žaluje za teletom. Jest se ji nič prav ne poljubi; pa kako tudi, ker so ji vzeli najmileje, kar je imela. Mleka ima malo, pa še to, kar je, zadržuje. Nektore krave pa so tako razdražene, da sujejo druge živali, še celo človeka se loté.“

„To je pa res, to“, oglasi se Jarčev Tone. „Lausko spomlad, ali je bilo predlanskem, človek tudi pozabi, je moja sivka tako onjavila, da bi mi bila skoro trebuh razparala.“

„Da se vse to“, nadaljujejo župnik, „kar sem prej povedal, pomanjša ali zabrani, zaprem jaz vsako tele pred odstavo v posebno štalico, kjer ga krava ne vidi. Tako se odvajata polagoma eden od drugega. To je umestno, o čemur sem se že večkrat prepričal. Čim bolj žaluje krava po teletu, tem bolj pazljiv mora biti gospodar. Jaz zapovem, da morajo dajati mojim kravam take klaje, ktero najrajše jedó, da se prej potolažijo. Moja dekla mora precej po odvadi vsaki dan po štirikrat mlesti in vselej čisto izmolzti, da mleko ne tišči. Take krave spustim na pašo med ostala goveda, kjer najlažje pozabijo svojih telet. V 3—4 dneh pa se nič več ne zmenijo za nje. To je meni znano o ti stvari.“

„Samo to ste pozabili povedati, gospod župnik, da telice bolj žalujejo, kakor stare krave, ktere so že večkrat porodile. Zatorej je treba podvojene strežbe. Ako telica preveč muka, izgubi

ki se je kaj pregrešil, ena kazen zadosti; pri nas je pa otrok najprej tepen, potem mora klečati, nazadnje je pa še zaprt. — Če otroci za nekaj minut prepozno v šolo pridejo, so kaznovani; če pa učitelj pred časom šolo zapre in otroke domov zapodi, ker ima drugje kak opravke, takrat je pa vse dobro in njega nikdo ne kaznuje!

Iz Beljaške okolice. (Et meminisse juvat!) Strojene dobrote se rade pozabijo, in tako se tudi Avstrija in Nemčija in sploh cela Evropa noče več spominjati, kako hrabro in s kolikimi žrtvami so naši slovenski in hrvaški očaki branili krščanski svet, zlasti osrednjo Evropo pred divjimi Turki. Tisti oholi nemško-liberalci, ki tako z zaničevanjem gledajo na nas „windišarje“, naj bi pomislili, da bi bili morda tudi avstrijski Nemci en par sto let pod turškim jarmom zdihovali, kakor Srbi in Bolgari in Bošnjaki, če bi ne bili Slovenci in Hrvatje Turkov nazaj zavračali. Za to dobroto nismo od Nemcev še nikdar kake zahvale želi, še pohvalne besede nam za to ne privošči, ampak le napoti smo jim povesod.

Iz Sveč in okolice. Po dolgih bojih in naporih je vendar naša občina prišla v zloglasne nemškutarske roke. Nedavno prišel je odlok ministerstva notranjih zadev, v katerem je bil naš priziv rešen na korist naših liberalcev. Četudi se zmage jako veselijo, vendar naj si zapomnijo, da še zajca nimajo v vreči. Za važne občinske stvari je treba dve tretjini glasov in teh nimajo. Našincev sedi v občinskem odboru vendar le šest. Ti bodo že znali in vedeli nam Slovincem škodljive reči preprečiti. — Konečno torej se je vsedel naš novi župan, „ta zlati purgrmajstr“, kakor mu ljudje pravijo, na svoj zlati stol. Veselite se, Svečani, zdaj se nam bode dobro godilo! Zdaj se še le naša občina povzdigne do blagostanja. Vse dosedanje vladanje je bilo za nič. Liberalci nam popravijo pota, sezidajo novo cerkev (liberalci radi zahajajo v cerkev in kakor je znano, naša cerkev je pretesna, zato jih dozda še v cerkvi ni bilo), in menda tudi popelje „tramway“ od Žavnika mimo Wuttija in Adama na Bistrico, da ne bo treba včasih po noči se voziti z voli na Bistrico. — Svojo oblast že kažejo; pa še se nam ni treba bati, da nas bodo popolnoma uničili. Ta čas so svojo oblast in jezo poskusili le na g. župnikovi uti za drva; hočejo se nad njo znositi. Ne vem, kaj jim je storila, da jo hočejo podreti. Menda zato, da jim noče, posebno pa našemu učitelju, ko mimo gre, klicati: „Hoch die Fortschrittler!“ in nam Slovincem: „Pereat bindišarji!“ V svoji prenapetosti grejo tako daleč, da hočejo i kaplane in župnike premeščati. Tako so se bahali, ko je moral naš kaplan nenadoma za nekaj časa se premestiti, da so ga „naprej spravili“. Zdaj pa si lahko mislite njih kisle obraze, ko jo je naš kaplan nekega lepega dne zopet primahal v Sveče. Naš kaplan jim namreč ni po volji, zato, ker včasih jim resnico pove v obraz in z njihovega liberalizma krinko potegne, tako da dobro spoznajo njih prazne besede. Se vé, to bi še radi naši nemškutarji dosegli, da bi mogli duhovnike premeščati; ali dokler ne bode v velečast. ordinarijatu sedel naš g. Tobeitz, naš učitelj Fajnik in naš „purgrmajstr“, dotlej se jim ne bode godilo po volji. Tudi našega gospoda župnika bi radi (posebno naš učitelj) spravili iz Sveč. Nič dru-

mno mлека, kar utegne slabo upljivati na poznejšo mlečnost.“

„Kako pa se naj ravna s teletom,“ menijo g. kaplan Blaž.

„Naši gospodarji greš v tem oziru jako mnogo,“ odgovori živinozdravnik. „Oni mislijo, da ni treba telet tečno krmiti in pravilno gléstati, ker še ne donášajo nikakoršnih dohodkov. To je velika napaka naše govedoreje. Najbolja piča mladi teličici in sploh odstavljenim teletom je fino, sladko seno in otava ter razdrobljen ali sproti kuhan oves. Vsa ostala krma je nepripravna, torej naj se ne poklada. Še-le ko je tele pol leta staro, naj se mu daje nekoliko detelje ali rezanice. Različni odpadki iz žganjarij, poparjena in ukisana krma prija molznim kravam, a ne ugaja teletu. Po odstavi ne smemo teletom mлека popolnoma odtegniti. Vsaj do tretjega meseca jim moramo dajati, sladkega, z vodo pomešanega mлека. Dva do tri mesece stara teleta smejo pri lepem vremenu na pašo, a vendar se jim mora dati v hlevu suhe klaje, ker sam pašnik jim ni dovolj. Pri deževnem vremenu, sosebno za mrzlih jesenskih dnij, naj ostanejo v hlevu, da se ne prehlade. Telečji hlev bodi čist, suh, svetel in primerno gorek; posebno je odstranjevati preprih. Kajti preprih in sploh prehlajenje učinja drisko — zelo nevarno telečjo bolezen. Teletu naj se napravi v živinskem hlevu majhen hlevček iz dil, ki naj bo dobro nastlan; v tem prostoru naj se tele prosto giba, nikoli se ne sme vezati. Močno napačno ravnaajo oni, kateri je privežejo v temen in vlažen kot. Ko je tele 2—3 tedne staro, mora se snažiti vsaki dan s cunjjo in z mehko krtačo, da se odstrani prah, izpadajoča

zega jim ne bomo odgovorili, samo to jim svetujemo, da bi si dobro zapomnili (osobito naš učitelj) stari a zlati pregovor: „Kdor drugemu jamo koplje, sam v njo pade.“ — Končal bi že za danes svoj dopis, a ker sem zgoraj zapisal „iz Sveč in okolice“ ne preostaja mi drugzega, kakor tudi nekaj novega iz okolice povedati. V Sveški okolici najvažnejša novica, da se je 400letnica čudodelne podobe Device Marije v Št. Janžu izvrstno in z največjim sijajem praznovala. Kaj takega že dolgo Rožna dolina ni videla. Ko je pred malo Gospojnico deževalo, mislili smo, da se slavnost ne bode dobro obnesla, ali Devica Marija je nam sprosila lepo vreme, tako da je prišlo čez 7000 Slovencev obiskat „Marijo v plamenih.“ Procesije so prišle iz Kaplje, Slov. Plajberga in Sveč. Pridige preč. g. J. E. Staréta S. J. so bile vsak dan mnogobrojno obiskovane in čez 500 ljudij je sprejelo zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa. Sprevod (pranganje) na malo Gospojnico je vodil preč. g. dekan M. Ambrož iz Kaplje s sosednimi duhovniki; bil je res veličasten. Nehoté so se vernemu gledalcu zarosile oči, ko je videl ta veličastni sprevod in ob enem spomnil se je časov, ko so Turki v Št. Janžu ropali, plenili in s podobo Device Marije tako brezbožno ravnali. Najbolj je nam ugajalo, da se je spreveda udeležilo toliko vernih mož. To je bil veliki izkaz katoliške zavesti v Rožni dolini in ako bi bili Celovski liberalci prisotni, bi vsaj videli, da Rožna dolina še ni v njihovih krempljih. Slavnost v Št. Janžu nam je pokazala, da je Rožna dolina slovenska in tudi slovenska ostane, kajti kdor je veren katoličan, je tudi iskren in pošten Slovenec. — V spomin te slavnosti se bode ponavljal takšen sprevod na malo Gospojnico vsako leto, da bi se zopet nekdanja slavna romarska cerkev v Št. Janžu povzdignila. Svečan.

Iz Št. Janža v Rožni dolini. (Jubilejna cerkvena slavnost.) Naša štiristoletnica se je nad vse pričakovanje sijajno obnesla. V terek pri slovesnih večernicah so grmeli topiči, oznanjujoč začetek slavnosti. V sredo so bile tri sv. maše. Pred slednjo peto mašo so imeli sloveči pridigar č. g. P. Jan. Ev. Stare, špiritual v Celovškem bogoslovju, slavnostno pridigo; isto tako tudi popoldan pred večernicami. Pri peti maši in večernicah so naši vrli Št. Janžki fantje streljali, da je bilo kaj. Vzlic slabemu vremenu je že v sredo bilo veliko ljudstva. Cerkev je bila od zunaj in znotraj lepo osnažena in okinčana v pravi slavnostni obleki, kar je krasoto naše cerkve in lepo lego (stoji na ravni lepi trati) še veliko več povikšalo. Vsak je priznal, da je malokje tako lepo in čedno cerkev videl. Na Gospojnico privrelo je ljudstvo od vseh strani. Ako ravno gre v cerkev več ko 3000 ljudij, bila je kmalu natlačena in prostor pred cerkvijo napolnjen, prej ko so procesije prišle. Procesije so došle tri. Iz Pliberka, Sveč in Kaplje. Vse tri z ogromno udeležbo. Po tihi sv. maši č. g. misijonarja sledila je pridiga kaplana iz Sveč č. g. Štingl-na, na to je bila ko druga sv. maša in po njej slavnostni sprevod s čudodelno podobo Device Marije. Lahko rečem, da takošnega spreveda še ni videla Rožna dolina. Zbralo se je nad 7000 ljudij. Za ogromno trumo možkih korakala je požarna bramba iz Sveč v slavnostni obleki in z zastavo, potem častita duhovščina (zbralo se je šest duhovnikov z visoko-

dlaka in da se zabranijo nadležne uši. Snaga je pol krmljenja, pravi pregovor.“

„Teleta, 3., 4. in 5. poroda, so najbolja za vzrejo. Tele, ktero je storila telica, je navadno slabo, vsled tega naj se odstrani od reje. Tako je tudi ravnati z bolehavimi in s tistimi teleti, ki so se pod vimenom preveč odebelila. Dvojčki so vedno slabi, torej za odrejo malo sposobni. Dalje je treba tudi na to paziti, da niso za rejo namenjena teleta preslaba, prešibka, da nimajo pohabljenih udov in da sta bila samec in samica popolnoma zdrava.“ (Dalje sledi.)

Smešničar.

Ko je neki liberalac župan postal, domišljevala si je njegova žena veliko zavoljo te časti. Prej je le redkokdaj v cerkev prišla, zdaj se je pa brž tje napotila o prvi nedelji po volitvi, da bi videla, kako jo bodo ljudje častili. Kakor že pri ženskah gre, ki se počasi oblačijo, je nekoliko mudila in stopila v cerkev ravno, ko je bilo evangelje in so vsi ljudje ustali. Ona pa je mislila, da so njej na čast ustali, zato je branila z rokami in šepetala polglasno: „Le sedite, le sedite!“

Potokar: „Oho, prijatelj, kdo pa je tebe tako zdelal?“

Zalokar: „Žena me je z rožami obsipala.“

Potokar: „Beži, no; s travo ti ne more takih ran narediti.“

Zalokar: „Veš, so bili lonci (piskri) tudi zraven.“

častitim g. dekanom M. Ambrožem na čelu), za njimi so nesle belo oblečene device Devico Marijo na lepo okinčanih nosilih, spremljane od drugih belo oblečenih devic z gorečimi svečami. Spremljali so jih fantje iz Podsinjevesi z belimi trakovi in gorečimi svečami, pogled tako lep in mil, da je mnogemu gledalcu solza v oko stopila! Pred kapelico, krajem, kjer so Turki pred 400 leti podobo sv. Device smodili, molili so č. g. dekan lavretanske litanije, v cerkvi pa so device in fantje pred glavnim oltarjem z gorečimi svečami špalir delali. Potem je sledila slavnostna pridiga č. g. misijonarja in asistovana peta sv. maša, po kateri so delili naš duhovni pastir č. g. provizor Dragotin Rous papežev blagoslov. Med tem so grmeli topiči, da se je po celi Rožni dolini le razlegalo. Popoldan je bila ob treh zopet slavnostna pridiga in večernice, pri katerih so jako lepo peli vrli Borovski pevci pod vodjo g. Petrom Anderjašem. Tudi v petek se je slavnost lepo vršila in je bila po popoldanski pridigi zaključena s slovesnim Te Deum. V saboto so še č. g. misijonar s č. g. provizorjem imeli opravilo za rajne farmane. Omenimo, da so se pri slavnosti blagoslovile nove orgle, ktere je izvrstno naredil gospod Fran Colarič v Borovljah. Orglje imajo 10 poječih spremenov in jako okusno in dobro delo je za 1500 gld. zelo poceni. Maloktera cerkev na Koroškem se more s takšnimi ponašati. K Božji mizi je pristopilo nad 500 vernikov; gotovo lepo število. Celi čas slavnosti nisi videl pijanca ali razgrajalca in nisi slišal v celi okolici plesne godbe. Prav dostojno so obhajali verniki to redko svečanost. Na spomin te lepe slavnosti se je sklenilo, da se bo vsako leto na dan male Gospojnice v naši cerkvi ta slovesnost ponavljala z ravno tem sporedom kakor letos. In ti dragi „Mir“-ov bralec, kedar boš šel na Božjo pot, podaj se tudi časi v prijazni Št. Janž k čudodelni podobi sv. Device Marije v plamenih prositi jo, da varuje plamenov peklenskega ognja, ne bo ti žal!

Iz slov. Plajberga. (Uboj.) Malokdaj je kaj brati v cenjenem „Miru“ iz našega kraja, pa še danes vam nimam nič veselega poročati. V nedeljo dne 4. t. m. se je zgodila pri nas huda nesreča. Neki Šiman Travnik je z nožem zabodel Valentina Lausekarja p. d. Žarkovega Volteja. V gostilni pri Podnarju se je začel neki prepri, in gostilničar je Travnika odpravil; med potjo ga sreča tukajšnji gozdar, ta ga pregovori, da gresta skup nazaj v tisto gostilnico, kar nikakor ni pametno, znanega nemirneža nazaj med mirne goste spraviti. Ker mu pa krčmar, kakor prej, ni hotel pijače dati, je ta v svoji jezi zunaj stoječega Volteja z nožem tako hudo ranil, da je čez nekaj ur umrl. Zločinca so pa drugi dan žandarji odgnali v zapor. Sedanji mladi svet se ne zna več pošteno razveseljevati; vsak misli, da mora tako pijan biti, da se mu kar v glavi vrti; in tako se ne zgodi redko, da pride do pretepa ali celo do uboja. Ker ljudje nimajo vere, zato jim manjka tudi ljubezni do bližnjega; iz tega pride, da se tepejo za vsak prazen nič, kakor živina. Kaj bo, ako pojde tako naprej?

Od Jezera. (Gospodu nadučitelju Fr. Podobniku.) Ko ste prevzeli vodstvo tukajšnje šole, razlagali ste šolski mladini v nastopnem svojem govoru pomen besed, ki so z zlatimi črkami vsekane v kamenu nad glavnimi šolskimi durmi: „Vse za vero, dom, cesarja!“ Takrat ste dejali: „tukaj na tem mestu se boste učili spoznavati in ljubiti Boga, svojega Stvarnika; tukaj se vam bode povedalo, kako da morate ljubiti presvitlega cesarja in celo cesarsko hišo ter prelepo našo domovino.“ In sedaj, ko odhajate, moramo javno pripoznati, da ste svojo obljubo vsikdar in vestno spolnjevali: Lepo ste učili naše otroke teh lepih in v sedanjih časih prepotrebni lastnostij. A kar daje Vašemu pouku pravo ceno, je, da niso bile le mrtve besede, ampak, kar ste naše otroke učili, kazali ste sami tudi v dejanji. Bili ste v vseh rečeh ne le mladini, temveč celej soseski v lep izgled. Ljubezljivo ste ravnali z otroci, vestno poučevali jih ter nikdar zanemarjali stanovskih dolžnostij. Prijazni proti vsakemu, imeli ste za vsakega dobro besedo. Kazali ste, da imate blago srce in da ste mož jeklenega značaja. Zato pa Vas Jezerjani visoko spoštujemo, nikdar Vas pozabili ne bomo ter Vam ohranili trajen, hvaležen spomin. Podpisani krajni šolski svet pa Vam izreka zahvalo za ves Vaš trud, ter prosi Boga, da bi Vam dal srečo in blagoslov na vseh Vaših potih. Prosimo Vas pa, da tudi Vi nas Jezerjane ohranite v prijaznem spominu. Zdravstvujte!

Krajni šolski svet Jezerski, meseca sept. 1892.
Anzelm Muri, načelnik.

Deželni zbor koroški.

4. seja. Za poročilo deželnega odbora o napeljavi vode k novi bolnišnici in k norišnici in o

kanalizaciji v Celovcu se voli poseben odsek 7 članov. — Več predlogov se izroči odsekom.

5. seja. Poročilo, da bo vlada preložila cesto v gornjem Dravogradu, se vzame z veseljem na znanje. — Sprejme se postava zaradi preskrbljevanja učiteljev-vojakov. — Voli se poseben odsek za zidanje nove bolnišnice. — Več predlogov se izroči odsekom.

6. seja. Volitev dr. Poscha za deželnega poslanca se potrdi. — Šolski proračun se potrdi. — Daljši razgovor se vname zavolj vojašnic (kosarn). Dr. Pretner pravi, da se preveč prešerno (luksumozno) zidajo, čemur pa drugi govorniki oporekajo.

7. seja. Mestu Pliberku se dovoli, po 4 gld. doklade od hektolitra žganja pobirati. — Beljaku se dovoli pobirati po 4 gld. 50 kr. od hektolitra žganja in po 60 kr. od ola (piva). — Potrdi se deželna doklada na žganje. — Za Bilčoves se dovoli okrajna babica z letno plačo 30 gld. — Zavrzne se predlog, da bi se dala deželna podpora pogorelcem v St. Lenartu in Megvarjah. Odsek je to podpora zato odbil, ker bi potem po vsakem požaru dohajale prošnje na deželni zbor. Nam se pa zdi, da pri takih velikih nesrečah bi morala dežela vendar kaj dati.

8. seja. Sprejme se predlog, da se dohodki iz lovskih kart v letnem znesku 7335 gld. porabijo za šolske potrebščine. — Šolski proračun se sprejme brez debate. V letu 1893. se bo potrebovalo za ljudske šole 468.000 gld. — Cesti v Apriah pri Galiciji se bo dalo 45 gld. letne podpore. — Za jezove pri Zilici se dovoli 400 gld. — Kirschner in tovariši stavijo predlog, naj se dež. odboru naroči, v prihodnjem zasedanju predložiti postavo, s katero bi se spremenil deželni volilni red tako, da bi se na kmetih upeljale direktne volitve in da bi se pomnožilo število kmetijskih poslancev. Predlog se je izročil juridično-političnemu odseku.

9. seja. Razdelitev občine Feldkirchen se prepusti dež. odboru v nadaljno preiskavo. — Poročila o nekterih stavbah se vzamejo na znanje. — Kmetijski družbi se dovoli 7100 gld. Kakor vsako leto, se tudi letos mnogim učilnim ali dobrodelnim zavodom dovolijo podpore v skupnem znesku 18.940 gld. — Deželne postave se bodo na novo natisnile, pa samo v 500 odtisih in samo v nemškem jeziku.

Politični pregled.

Najvažnejša novica v notranji politiki je ta: slovanski poslanci na Moravskem so sklenili, sklicati shod vseh čeških deželnih in državnih poslancev iz vseh treh čeških dežel, Češke, Moravske in Šlezije, da se dogovorijo, kako nadalje postopati, ker so za Čehe nastali slabejši časi. Nasprotniki jih vedno huje stiskajo, vlada se je približala nemškemu liberalcem in češkega ministra Pražaka iz svoje srede izrinila. Iz tega opasnega stanja se zamore češki narod le potem rešiti, ako vse stranke složno postopajo. Tako na blizu se glasi sklep Moravcev. To je spet enkrat možna beseda, in želeči je le, da bi našla pri vseh strankah na Češkem prijazen odmev. Ako se enkrat med Čehe povrne sloga in edinost, potem se bo naša notranja politika kmalu na bolje obrnila, in nemško-liberalne glorijske in prevzetnosti bo kmalu konec. To bo tudi nam Slovincem v korist. — Da so liberalci še med Nemci skoraj vse zaupanje že zgubili, to se vidi iz tega, da si v Dunajskem osrednjem mestu še kandidata ne upajo več postaviti. Tam bo v kratkem volitev državnega poslanca namesto umrlega Herbsta, in gotovo je že, da bo voljen demokrat dr. Kronawetter, ki ima navado, da v svojih govorih liberalce neusmiljeno biča. Kedar liberalci še po nemških mestih ob veljavo pridejo, tedaj bo tej stranki mrtvaški zvonček zapel. — Dr. Podlipni, ki je šel s češkimi Sokolci na Francosko in je tam menda nekaj preveč govoril, se bo moral pred sodnijo zagovarjati zavolj veleizdaje. Nemcem pa je brez ovire dovoljeno sprevljudati Bizmarka, Madjarom pa puntarja Košuta, in vse je dobro. To je dvojna mera!

V kratkem dobimo okrožnico sv. Očeta, v kateri priporočajo molitev sv. rožnega venca, da se utolaži Božja jeza in da se preosnuje neznošno družbinsko stanje (to je, da se pravično poravnajo prepripi med bogatimi in revnimi, med gospodarji in delavci). — Nemški cesar Viljem pride prihodnji mesec na Dunaj. — V Ženovi na Laškem se je praznoval spomin na Kristofa Kolumba, ki je Ameriko našel. Pri tej priliki je imela tudi laška vojna mornarica (vojne ladje) svojo parado. Prišle so tje tudi barke drugih držav in bile častno sprejete. Opazilo se je, da je bil poveljnik francoskih ladij posebno odlikovan in počasten; iz tega hočejo nekteri sklepati, da se Italija približuje Franciji. — Bolj ko francoska vlada preganja katoliško duhovščino ter jo tira iz šol in dobrodelnih zavodov, bolj se v nemajo tudi

francoski katoličani. Zdaj so sklenili, da bodo po vsej deželi nabirali podpise za versko šolo. Če prav ni upanja, da bi s tako prošnjo v zbornici poslancev že kmalu kaj dosegli, vendar bo imelo nabiranje podpisov to dobro, da se ljudstvo zdrami in svoje vere zavé. — Ruska vlada je sklenila, svoje vojake iz Pamira nazaj poklicati. Izogniti se hoče prepiru z Anglijo; to je modro.

Gospodarske stvari.

Reja goveje živine za plemo.

(Govor gosp. pristava V. Rohrmanna iz Grma pri Novem mestu na shodu katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem na Golšovem dne 28. avgusta t. l.)

(Dalje.)

No, če imamo v vsakem oziru dobrega bika, pridržati ga moramo dalj ko mogoče za plemo; na to se pa pri nas še premalo pazi, saj vemo, da je treba naše bike večidel že v starosti 3 do 4 let oddati v mesnico. To je toliko večja škoda za gospodarja, čem več vreden je bil bik za plemo, čem bolj rodovit en je bil in čem lepša teleta smo imeli po njem. Bika si bodemo pa prav lahko pridržali delj časa za plemo, če ga bodemo namenili primerno krmili, oskrbovali in rabili, kakor to umejo po drugih še bolj naprednih deželah, kjer redijo bike do 7. leta in dalj.

Biku je treba pred vsem drugačnega živeža kakor pa kravam. Če dajemo biku ravno takšno hrano, morajo odebeliti in postati v malo letih tako težki, da niso več za rabo. To si prav lahko pojasnimo, če pomislimo, koliko tolsč nam dajejo krave v vsakdanjem mleku. Pri biku ostanejo te tolsče v telesu, ki se vsled tega čim dalje bolj redi in debeli. Za bika ni tedaj obilna vodena krma in zlasti ne z otrobi ali s čim drugim namešana pijača. Krma, s katero se le vamp nabaše, kakor n. pr. sama rezanica, ali pa krma, ki dela težko kri, n. pr. sočivje, rž itd. tudi ni zanj. V tem oziru ravnajo še posebno napačno tisti gospodarji, ki pusté bika celo stradati, ali pa mu položé v jasli, kar je ravno pri rokah, ker mislijo, da je zanj vse dobro. Potem ni čuda, da je bik premalo krepak, da je len, da so teleta slabotna itd., saj se še bik ne more dobro preživeti. Bika je treba rediti kakor konja s suho krmo, toraj z dobrim senom in za priboljšek pa z ovsom. V poletju mu dajemo lahko kaj malega od zelene krme, po zimi pa nekoliko korenstva n. pr. kake 2—4 kg. pese. Posebno dobro dè biku oves, ktere ga se mu naj privoščiti na dan po 1/2 do 1 kg., pa tudi več, če ga močno rabimo. Poleg tega natrositi mu je v jasli tudi peščico soli, ki posebno ugodno vpliva na to, da se žival dobro počuti in je bolj zdrava.

Pri taki krmi ostal bode bik lepega povitega života in dalj časa sposoben za plemo. Poleg tečne in zdrave krme, mu tudi dobre vode ne sme primanjkovati in najboljše storimo, če ga napajamo po trikrat na dan.

Da je treba bika dan za dnevom čediti, umé se samo po sebi. Pridno snajenje kože največ pripomore k zdravju živali. Bika je treba ravno tako čediti kakor žrebca. V poletnem času ga je tudi umivati. Večkrat mu je osnažiti parklje.

Nadalje moram najtopleje priporočati, da ravnamo z bikom pametno in potrpežljivo. Surovo ravnanje je največ krivo, da postane bik hudoben. Posebno je hlapcem zaukazati, da ga ne dražijo in ne pretepajo, marveč da mu prijazno in mirno strežejo. Neobhodno potrebno je tudi, da dajemo bikom dovolj prilike, pregibati se na planem. Nič ni slabjega, kakor če je bik vedno v hlevu priklenjen. In kolikokrat se ne zgodi, da ga že kot teleta privežemo k jaslom, kjer mora potem prebiti v kakem kotu hleva vse svoje življenje. To ni prav! Bik, kateri tiči vedno v hlevu, mora postati renčav, dražljiv, len in težak, posebno še, če ga neprimerno redimo. Ker se premalo giblje, zadobi tudi vsakovrstne napake in bolezni po nogah, zlasti v zgibih; on postane okornih, drevenih nog, tako da je čez par let neporaben.

Gospodarji, ki se ukvarjajo z rejo bika, morajo tedaj skrbeti, da se bik vsak dan izprehodi; to je neogibno potrebno, če ga hočemo ohraniti dolgo časa za plemo. Najbolj se priporoča v ta namen, da privadimo bika že v mladosti na delo, da ga toraj vprezamo. Biki se dadó prav dobro porabiti za vožnjo zelene krme, vode, gnojnice itd. In če nimamo nobenega dela zanj, prepeljati ga moramo saj po eno uro na dan, da se izprehodi. Po planinskih deželah švicarskih in po nižavah severne Nemčije ostanejo biki po 7 in več let sposobni za plemo, ker jih gonijo na pašo. Če je bik od mladih nog navajen na vprezanje in gibanje na planem, privadi se tudi veliko bolj človeku, in ne bode nikdar tako hudoben, strašljiv in uporen, kakor če ga le za plemenitev venkaj spuščamo, prej in poznej pa v hlevu imamo.

Da bodemo bika lahko vprezali in vodili in sploh lahko krotili, če bi se kazal upornega, treba

mu je za časa, ko je 1—1½ leta star, vtakniti v nos tako imenovan nosni obroček (rinko). S pomočjo vanj zataknjene vrvi ali palice („vodilne palice“) spravimo bika kamor koli ga hočemo, in ukrotimo ga, da je pohleven kakor ovca. Če bi se pa bik kljubu obročku vendar le ne podal, temuč ostal uporen, potem ga je prodati mesarju, ker ni za rejo. Pohlevnega bika vodimo na vrvi, ktero je le tedaj nategniti, kedar zasluži kazen. V hlevu je bika prikleniti z eno ali z dvema verigama okolu vratu; le ko bi bil nagajiv, prikleniti ga je z veržico tudi za nosni obroček; v tem slučaju pa je skrbeti, da je veržica dosti dolga, da se žival lahko vleže in po nepotrebnem ne muči, kajti sicer postane bik lahko še bolj uporen.

Kar zadeva porabo bika za plemo, moram na tem mestu to poudarjati, da jih ne smemo prezgodaj spuščati in ne prepogostoma. Premladiki biki zastanejo v rasti, se radi pokvarijo in zarodé teleta, ki niso nikdar dosti prida za rejo. No še posebno si pa pokvarimo rejo, če vodimo k premladem biku tudi premlado telico. In kolikokrat se gospodarji v tem oziru ne pregrešé? Če bika prezgodaj rabimo, nam tudi lahko popolnoma opeša, da ni več za rabo. Predno ni bik 1½ leta dopolnil, ga ni spuščati. Po tem vodilu bi se morali vsi skraja in strogo ravnati. Pa tudi 1½ leta stare bike je zmerno, t. j. po malem in previdno rabiti za plemo, sicer se žival prežene in prezgodaj izrabi. Mlademu biku odmeriti je v prvem letu k večjem 30 krav. Še le kedar je bik 3 leta star je polnomočen za plemo, tako, da ga spuščamo lahko po enkrat na dan in celo po dvakrat, toda le v daljših posledkih n. pr. zjutraj in zvečer. Na polnomočnega ali odraščene bika računamo 80 do 100 krav. Gospodar, ki ne rabi svojega bika bolj pogostoma, ni pridobljiv, če tudi zasluži po par desetice več na dan; on je zapravljiv, ker kviri s prepogosto rabo bika, krave in zarod. Nič ni tedaj bolj napačnega za rejo goveje živine, kakor če imamo premalo bikov, ker jih je v tem slučaju čez mero rabiti. In kaj imamo od tega? Kaj družega, kakor da nam po eni strani bik prehitro opeša, in da dobimo po njem le slabotna teleta, po drugi strani pa, da ostanejo krave jalove. In kolika škoda je to za gospodarja, nam je vsem dobro znano. Koder nam torej primanjkuje dobrih bikov, tam bi morale občine za to skrbeti, da se popolni število in da se redi na 80—100 krav saj eden bik. Na Kranjskem smo dobili sedaj postavu, ki predpisuje, da morajo občine skrbeti za potrebno število bikov; ta postava pa tudi ukazuje, da je slabe in kraju neprimerne bike odstraniti in nadomestiti z dobrimi. In tako je prav! (Dalje sledi.)

Živinski sejmi meseca oktobra.

Dne 1. oktobra v Trbižu; 3. v mestu St. Vidu (za konje); 6. v Celovcu; 8. v St. Mohorju; 10. v Grebinju in mestu St. Vidu; 17. v Trbižu, Dobrlivesi in Wolfsbergu; 18. v Guštanju; 24. v Celovcu (za konje); 28. v Žel. Kaplji in St. Mohorju.

Novičar.

Na Koroškem. V Beljaku in Celovcu so se po en dan mudili cesarjev brat, nadvojvoda Karol Ludovik. — Dva velika požara smo imeli pred kratkim na Koroškem, eden je zadel nemško mesto St. Lenart v Labudski dolini, kjer je pogorelo 40 poslopij, drugi pa slovensko vas Megvarje pri Vratih, kjer je tudi 20 hiš s skednji vred zgorelo, le dve hiši ste ostali. Koroška hranilnica je dala za Megvarje 500 gld. — Razpisane so podučiteljske službe v Dobrlivesi, St. Lipšu, Šmihelu in Liubčah, vse v Velikovškem okraju. — Pred Celovškimi porotniki se je sodilo 19 hudodelcev, in sicer 2 morilca, 1 ropar, 2 tata, 7 goljufov, 7 nečistnikov. — Nov hôtél se bo zidal med Krivo Vrbo in Porečami. — V Celovcu mislijo kupčijsko šolo napraviti. (Slovenska v Ljubljani bi bila bolj potrebna.) — Dosluženi vojaki, ki so volje, postati orožniki (žandarji), naj se oglasijo vsak pri svojem županu. — V zalogi Mohorjeve tiskarne je izišla „slovenska čitanka za 3. razred srednjih šol“, sestavil prof. dr. Jakob Sket.

Na Kranjskem. V Cerkljah na Gorenjskem se je ustanovila požarna straža in kmetijska podružnica. — Na Storžiču je pogorelo kakih 20 oralov lepega starega gozda. — Novo deželno gledališče v Ljubljani je dovršeno. Hvalijo, da je prav lepa stavba.

Na Štajerskem. Gosp. major pl. Komelj v Gradcu prosi, naj bi tisti gospodje, ki so prejeli njegove vojaške pravilnike, poslali dotične zneske, knjig pa ne vračali. — Kosijeve „zabavne knjižice“ je izišel II. zvezek, ki ima prav mično berilo za mladino. — V Kozjem je stekel pes tri ljudi ogrizel. — V Celju bodo porotniki sodili 20 zločincev, največ pobijalcev. — Nova hiša za latinske šole v Mariboru je dodelana in se je nedavno odprla. —

Pošto so dobili v Petrovčah pri Celju. — V Vojniku je klepač Goričan z zvonika padel in se ubil. — Iz Ptuja se nam poroča, da so pri sv. Barbari v Halozah vsprejeli novega nadučitelja g. Fr. Podobnika z velikim veseljem. Takoj prve dni svojega bivanja vedel si je novi nadučitelj pridobiti srca šolske mladine in starišev. Čestitamo iz dna svojega srca, ter voščimo, da bi g. Podobnik na novem svojem mestu zadobil zaželeni pokoj.

Na Primorskem. J. pl. Kleinmayr, dobroznani pisatelj in profesor na Primorskem, priobčil je te dni igrokaz „Kateri bo?“, o katerem vsi slovenski časopisi pohvalno govoré in kateri je posebno pripraven za naše razmere po deželi. Igrala se je že ta igra po prijaznosti pisatelja po rokopisu v Celovcu in v Podjunski dolini in pripravna bi bila za vse naše podružnice sv. Cirila in Metoda in za drugo občinstvo po deželi. Tudi v čitanje je lepa in poučljiva. Posamezen iztis velja 15 kr., poština 2 kr.; če se naroči vsaj 10 iztisov, velja poština samo 10 kr. Najložeje se naroči s pošto nakaznico (Postanweisung), ktera se odpošlje tiskarnici g. Dragotina Hribarja v Celje ali pa, kar je krajše, tiskarnici Dolenc, Piazza della Caserma v Trst. — Tržaški mestni in deželni zbor se je soglasno izrekel, da bo mesto propadlo, ako se v Trstu ne ponovi prosta luka. Sklenil je, vlado za to prositi. — Tudi je bil v zboru govor o ljudskih šolah. Slovenski poslanec Nabergoj se je močito potegnil za napravo slovenske šole v mestu. Lahki so pa to odbili. Zdaj mora vlada vmes poseči, sicer Slovenci ne pridejo do svoje pravice.

Po drugih deželah. Svitli cesar so se zadnji čas mudili pri vojaških vajah na Češkem in na Ogerskem. Bili so povsod častno pozdravljeni. — V mestu Steyr, kjer so tovarne za puške, so odpustili 5000 delavcev, ker ni dela. — Zlat tron hočejo napraviti sv. Očetu papežu v spomin 50letnice njih škofovanja. Veljal bo pol milijona frankov, denar bodo pa zložili korarji celega sveta. — Kolera se je prikazala že v Podgorcih pri Krakovem, tedaj že v našem cesarstvu. — Okoli sveta bo potoval nadvojvoda Franc Ferdinand. To potovanje bo trajalo 11 mesecev. — Na Dunaju je velika pravda zoper celo vrsto uradnikov iz Bukovine, ki so več let goljufije delali pri pobiranju carine. — V Londonu so umrli kardinal Howard. — V Tarnopolu (v Galiciji) je dijak 7. šole ustrelil svojega profesorja, potem pa še samega sebe.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Preč. g. Janez Marinič, dekan in župnik v Lipi nad Vrbo, je imenovan kot prošt in dekan v Dobrivesi. — Fari sta dobila č. gg.: Henrik Angerer, župnik v Št. Valburgi, mestno faro v Št. Lenartu, in Franc Mihal, nunski spovednik in slov. pridigar pri sv. Duhu v Celovcu, faro v Št. Lipšu pri Žoneku. — Premeščeni so č. gg.: Janez Šavbah, župnik v Vovbrah, za nunskega spovednika in slov. pridigarja pri sv. Duhu v Celovec; Štef. Sakelšek iz Šmarjete za provizorja v Sele; na njegovo mesto gre dosednji mestni kaplan v Pliberku, č. g. Matevž Ražun; provizor dr. Jožef Pfohl iz Škofije v labudski dolini v Marija Waitsehach (Sveče); prov. Theodor Štufka iz mal. Št. Vida v malo Čirkno; kaplan na sv. Višarjih, Karol Hüttner, za provizorja v Črneče; kaplan na sv. Višarjih, Jožef Vintar, za provizorja v Vovbre; kaplan Primož Matevžič od fare Marije Device v Št. Jakob v Rožni dolini in kaplan Janez Warmuth od Št. Janža na Mostiču v Št. Vrban. — Dr. Matevž Lutman, dosedaj vpočeni župnik, gre za provizorja v Lipaljovce. — Č. g. župnik v Domačalih, Fr. Šavbah, bode oskrboval dekanijo Zgornji Rož. — Faro Lipo nad Vrbo bode oskrboval č. g. Ant. Gabron, župnik v Skočidolu, faro Teichl pa č. duhovščina v Zgornji Beli. — Č. g. Franc Barborič, župnik v Št. Tomažu, je stopil v pokoj. — Umrli je dné 21. t. m. č. g. Fr. Vošner, župnik v Guštanju. N. v m. p. — Razpisane so fare: Zammelsberg do 8. oktobra, Lipa nad Vrbo do 1. novembra in Št. Valburga, Guštanj in Meisselding do 10. nov. — Č. g. Ant. Pelnař, kaplan v Guštanju, bode kot provizor oskrboval to faro. Č. g. Jož. Bergmeister je na faro Meisselding resigniral in gre kot provizor na faro Golovico. Dosednji kaplan č. g. Vojteh Krejči ostane kot provizor v Meisseldingu.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Pliberk in okolico priredi dné 9. okt. 1892 (na Katarinovo žegnanje) v Šercarjevi gostilni v Šmihelu **besedo** s sledečim vspešdom. 1. Nagovor načelnikov. 2. Slavnostni govor. 3. Deklamacija. 4. Poučljiv govor. 5. Igra „Svoji k svojim.“ 6. Prosta zabava. — Med posameznimi točkami „petje“. — K prav obilni udeležbi vabi vse rodoljube in rodoljubkinje od blizo in daleč **odbor.**

Listnica uredništva.

G. J. B. v Pliberku in V. F. v Beljaku: Ker nas ni volja, pričati se s „Slovencom“ in odgovarjati na razne neosnovane napade zadnjih dni, ne bode nam zamerili, ako tudi Vaših dopisov o tej zadevi ne priobčimo, ker bi z njimi ogenj le še bolj zanetili, stvari sami pa gotovo nič koristili. Mi smo svoje misli povedali odkrito in brez bojazni, ker nam je to storiti velevala naša narodna čast. Prepričali pa se ne bomo z nikomur.

Loterijske srečke od 24. septembra.

Gradec 60 77 26 76 73

Dunaj 36 69 48 50 56

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	5	—	6	20
rž	4	36	5	45
ječmen	3	60	4	50
oves	2	—	2	50
hejda	5	70	7	10
tursica (sirk)	4	—	5	—
pšeno	8	—	10	—
fižol	5	10	6	35
repica (krompir)	1	50	2	45
deteljno seme	—	—	—	—

Sladko seno je po 1 gld. 70 kr. do 2 gld. 50 kr., kisló 1 gld. 40 kr. do 2 gld. — kr., slama po 1 gld. 60 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 70 do 75 kr. kila, maslo in puter po 95 do 110 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 33 do 35 gld. stari cent.

Harmonij,

ki je vreden 35 gld., glasen in lepo doneč, se iz posebnega uzroka zamenja za majhen glasovir. Ponudbe naj se obračajo na uredništvo „Mira“.

Mlin na prodaj.

Mlin, ki ima dosti naročil ter po leti in zimi stanovitno dela na pet tečajev, se dober kup prodá v Kotéh pri Št. Jakobu v Rožni dolini. K mlinu spada tudi stanovanje, obstoječe iz treh izb, kuhinje itd. ter ima vrt in travnik. Več pové posestnik Jožef Fugger p. d. Orin v Zlatnah, pošta Št. Jakob (St. Jakob, Rosenthal).

Prodaja posestva

v velikosti 78 oralov 270 □° iz proste roke. Natanjko se izve od občinskega tajnika na Otiškem Vrhu, pošta Meža na Dravi. (Mies a/d. Drau.)

Nov harmonium se dobi za 50 goldinarjev pri J. Fina, Podkloštrum (Arnoldstein).

Priporočilo trgovine.

Usojam si prečastiti duhovščini in p. n. občinstvu uljudno naznaniti, da sem kupil štacuno za špecerijsko blago pri „Angelju“ na Wodley-evi cesti hiš. št. 8 (St. Veiter-Ring) in jo bodem pod firmo **Julius Ivanetič** dalje vodil. — Prosim za prijazno naklonjenost in blagovoljno naročbo, zagotavljam, da se bodem vedno potrudil z dobrim blagom in primernimi cenami zadovoljiti p. n. naročnike. Odličnim spoštovanjem

Julius Ivanetič.

Književno naznanilo.

Iz zapaščine pokojnega župnika Matije Marjara sem nakupil sledeča dela, ki se proti gotovini pri meni dobé po sledečih znižanih cenah: „Pravila, kako izobraževati ilirsko narečje in v obče slovenski jezik. 1848.“ Prej 60 kr., zdaj le 10 kr.

„Slavjan. Časnik slovstven in uzajemen za Slavjane književne i prosvetljene. 1873., 1878.“ Letnik, nov 3 gld., zdaj le 20 kr.

„Uzajemna slovnica ali mluvnica slavjanska. 1865.“ Nova 3 gld., zdaj le 20 kr.

V kratkem izide tudi katalog št. 58. o moji zalogi starih knjig, v katerih se nahaja tudi več slavjanskih del po nizkih cenah. Pošiljam ga na zahtevanje gratis in franko.

A. Raunecker, bukvar v Celovcu.

Red za točenje (Schank-Ordnung)

za županstva na Koroškem,

natisnjen v obeh deželnih jezikih (nemško-slovenski) in na željo nekterih občinskih zastopov založen, dobiva se (po 10 kr. iztis) v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Učenec,

ki je dovršil najmanj prvi razred latinske šole ali realke z dobrim uspehom, priden in poštenega značaja, popolnoma zmožen slovenskega in nemškega jezika, vsprejme se takoj v **tiskarno družbo sv. Mohorja**. Natanjnejši pogoji izvedó se pri upravnistvu družbine tiskarne v Celovcu.

Kupčevalci (ne agenti),

ki se pečajo ali se hočejo pečati s prodajo

kmetijskih strojev,

naj se oglasijo pri tovarni

IG. HELLER na Dunaju

II. Praterstrasse šte. 78.

Tinktura za želodec,

ktero prireja **GABRIEL PICCOLI**, lekarnar „pri angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta, je mehko, učinkujoče, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, krepeča želodec, ter pospešuje telesno odprtje. — Razpošilja jo izdelovatelji v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojček z 12 steklenicami velja gld. 1.36, z 55 steklenicami, 5 kilogramov teže, velja gld. 5.26. Poštino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo lekarne v Celovcu Thurnwald in Egger, v Beljaku dr. Kumpf in Scholz, v Trbižu Siegel.

Peter Merlin,

„pri zlati krogli“

stara trgovska hiša za tržaško blago in železnino v Celovcu, kosarske ulice,

priporoča svojo veliko zalogo najboljših **kave, sladkorja, petroleja** itd. Prodaja tudi dobra **vina, rum** in druge **žgane pijače, barve**, izvrstno **moko** in **južno sadje**. Nadalje prodaja vsakovrstno **orodje in posodo iz železa, pleha, bakra, cina** itd. Za poštenost blaga se jamči; cene so nizke.

Krist. Gundlach

slikar, pobarvar in lakirar

v Celovcu, Mariannengasse št. 7.,

izdeljuje **napise, grbe** po strogo heraldičnih predpisih in take reči.

Posebnost:

Napisi na glažovino, les, pleh in zid.

Za fino, elegantno in ročno delo se jamči.

Ker si je priskrbel

lakirarsko peč za pleh,

na kar opozarja posebno **klepače**, zamore lakirati tablice na durih, posodo iz pleha, bane za kopače, vrče za vodo, plehaste okrožnike, kuhinjske posode itd. v kratkem času, trpežno in lepo.

Velika zaloga oljnatih barv na drobno in debelo po najnižjih cenah.

Vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo, mlatilnice, čistilnice za žito, trierje, slamočnice, mlince za sadje, stisalnice za sačje in vino, za grozdje, haktor vse druge stroje in priprave za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo id. pripravljamo v najnovjši in najboljši obliki, po ceni:

IG. HELLER, DUNAJ,
2/6 Praterstrasse 78.

Ilustrirani zapiski in povzetki, umetnik, tiskar in slovenski jezik po zahtevanju brezplačno in franko. — Čas za poskušajo — garancija. — Zapestnični cene!

Moka za živino

po 5 gld. 50 kr., ržene otrobe po 5 gld. 10 kr. 100 kilo prodaja in razpošilja

Leopold Majdič, mlinar v Velikoven.